

Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto ry:n kysymyksiä osaksi Hallinnon ja päällystön opintopäiviä – yhdistysjuridiikan koulutukset

Kysymys 1:

”Jos yhdistyksessä ei ole virallista jäsenluetteloa tällä hetkellä, niin voidaanko jäsenrekisterin käyttöönotto tehdä esim. vuosikokouksessa. Kokouskutsussa esimerkiksi maininta, että jäsenrekisterin päivitys. Tällöin saataisiin siivottua vanhat passiiviset jäsenet pois.”

Kysymys 1.1. ”Miten jäsenen tulee saada jäsenmaksusta tieto, jos on ns.passiivinen?”

Kysymys 1.2. ”Mitä tarkoittaa lause ”saavutetut jäsenoikeudet säilyvät”? Rajoittaako tämä jotenkin yhdistyksen (ja sääntöjen) kehittämistä? Jos aiemmin on lukenut, että ei ole jäsenmaksua ja nyt halutaan ottaa jäsenmaksu (sääntömuutoksella) käyttöön, niin voiko joku vedota tähän lauseeseen ja sanoa että ei tarvii maksaa kun ei ole enenkään tarvinnut maksaa? Mihin lause käytännössä vaikuttaa?”

Jäsenluettelon pitäminen on hallituksen vastuulla. Hallituksen pitäisi siis laatia jäsenluettelo, jos sellaista ei ole aiemmin ollut. Erillistä yhdistyksen kokouksen päätöstä asiasta ei vaadita.

Jäsentä ei voi erottaa poistamalla hänet jäsenluettelosta, eli jos henkilö on ollut yhdistyksen jäsen ja hän ei ole eronnut tai häntä ei ole erotettu, häntä ei voida poistaa tai jättää merkitsemättä jäsenluetteloon, vaikka hän olisi passiivinen.

Laissa ei ole määräyksiä jäsenmaksusta tiedottamisesta. Lähtökohtaisesti kaikkia jäseniä pitäisi tiedottaa jäsenmaksusta samalla tavalla. Jos jäsen ei ole ilmoittanut yhdistykselle yhteystietojaan tai pitänyt niitä ajan tasalla, mielestäni yhdistykseltä ei voida olettaa, että yhdistys alkaisi selvittää yksittäisen jäsenen yhteystietoja kovin laajasti.

”Saavutetut jäsenoikeudet säilyvät” -lause on aiemmin lisätty yhdistysten sääntöihin PRH:n vaatimuksesta. Tällä tarkoitetaan sitä, että sääntömuutos ei saa johtaa tilanteeseen, jossa jäsenehtoja kiristämällä joidenkin jäsenten jäsenyys päättyisi. Yhdistyslain 27 §:n mukaan jäsenen maksuvelvollisuus ei kuulu erityisen edun suojan piiriin, kun vain jäseniä muuten kohdellaan yhdenvertaisesti. Maksuvelvollisuutta koskevaa sääntökohtaa voidaan siis muuttaa, vaikka se poistaisikin jäseniltä jonkin erityisen edun.

Kysymys 2:

Millaisia kurinpidollisia menetelmiä yhdistys voi sääntöihinsä / tai säännöissä mainittuihin esim yhdistyksen osaston toimintaohjeisiin kirjata? ”Rikostuomiot kuitenkin oletettavasti rapauttaa luottamusta. Miten säännöt pitäisi olla muotoiltu niin että tällaisen jäsenen erottaminen olisi mahdollista, vai onko mitenkään?”

Kysymys 2.1 Esim. Pieni paikkakunta, jossa on yleisessä tiedossa Malli Matikaisen kuuluvan alueen vapaaehtoiseen palokuntaan, hälytysosastoon. Malli Matikainen varastaa omalta työpaikaltaan Postista useaan otteeseen kuljetuksessa olevaa tavaraa. Matikaisen toiminnan seurauksena vapaaehtoisen palokunnan luottamuksellisuutta kyseenalaistetaan. Kuinka yhdistys voi toimia esim tilanteessa tai vastaavassa?

Sääntöihin ja yhdistyksen säännöissä viitattuihin toimintaohjeisiin voi kirjata kurinpitotoimia melko vapaasti, kunhan toimet eivät ole esimerkiksi rikoslain vastaisia. Yhdistyslaissa ei säädetä kurinpitotoimista, mutta yleisesti erottamista lievempiä kurinpitotoimia pidetään sallittuina, kun niistä mainitaan säännöissä. Oikeuskirjallisuudessa mainitaan esimerkkinä mahdollisista kurinpitotoimista esimerkiksi määräaikainen erottaminen, varoittaminen ja huomauttaminen sekä yhdistyksen toimintaan osallistumisen rajoittaminen joiltakin osin määräajaksi.

Yksi yhdistyslain erottamisperusteista on se, että jäsen menettelyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut yhdistystä. Tapauksessa pitäisi pohtia vahingoittaako jäsenen toiminta yhdistystä huomattavasti. Mahdollisen erottamispäätöksen tekee yhdistyksen kokous, jos yhdistyksen säännöissä ei määrätä muuta. Tämän jälkeen erotetulla jäsenellä on oikeus nostaa kanne käräjäoikeudessa erottamispäätöksen kumoamiseksi, jos hän on sitä mieltä, että erottamisperustetta ei ollut.

Kysymys 3:

”Mitä jos palokunnan säännöissä ei ole mainintaa nuoriso-osastosta tai sen säännöistä. Onko silloin nuoriso-osaston johtosääntö voimassaoleva?”

Yhdistyksen hallitus tai yhdistyksen kokous voivat organisoida yhdistyksen toimintaa haluamallaan tavalla, kunhan toiminta ei ole sääntöjen vastaista tai hallituksen osalta myös yhdistyksen kokouksen päätösten vastaista. Koska säännöissä ei ole mainintaa asiasta, voidaan yhdistyksen sisäistä toimintaa organisoida esimerkiksi juuri johtosäännön avulla. Tällöin johtosääntö on yhdistyksen sisäisessä toiminnassa voimassa.

Kysymykset on koottu Läsnä-Suomen Pelastusalan Liiton ja alueen Pelastuslaitosten kanssa yhteistyössä toteutetussa yhdistysten hallinnolle suunnatussa koulutuskokonaisuudessa syksyllä 2023. Vastaukset kysymyksiin on antanut KPMG:n juristi Jyrki Kaukoranta.

Asiakirjan kysymykset ja vastaukset ovat vain palokuntien omaan käyttöön, eikä niitä saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin.

Lisätietoihin ja kysymyksiin vastaa:

Nina Aronen, järjestöohjaaja, LSPeL (044 541 0221, nina.aronen@lspel.fi)